

Előfizetési ár
„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postabiztonsággal eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1. sz.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postabiztonsággal eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podma-
 niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország
 minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felélős szerkesztő és laptulajdonos: **Daróci Vilmos.**
 Társzerkesztő: **Iovag Kleberg Oswald.**

Hirdetések: Negyed oldal 5 frt; kisebb hirdetések
 minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: Szemle. (Az alsó tiszavidék ez évi dohány-termesztéséhez. — Kocsány-rothadt és penészes dohányokról.) Irta: L. K. O. — Szamosmenti földek. Irta: Daróci Vilmos. — A dohánytermelő és kertésze közötti viszony rendezése. Irta: B. Gy. — Gyári növények. Irta: Dr. Roúitzky Jenő. — Felolvasás a dohány kezeléséről. Tartotta: Láng Ferencz. — A dohány-árúsítás és az abból eredményezett bevételek eredményei Ausztriában 1888. évben. — Irodalom. (Jelentés a magyar-óvári gazdasági iskola telepén az 1886–1888. években végrehajtott növénytermelési kísérletekről. Összeállította: Cserhúti Sándor. Ismertetés (D.)-től. — Nyílt kérdések és feleletek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetmény a dohánybevéltási bizottságok működési tartamáról.

Szemle.

Az alsó-tiszavidék ez évi dohány-termesztéséhez. — Kocsány-rothadt és penészes dohányokról.

Kerületemben, vagyis a szolnoki körzethez tartozó 33 községben a dohánytermelő közönség május hó első felében, midőn a palánták kiültetésének ideje bekövetkezett, a legszebb reményekkel biztatta magát, de ezen öröme hangolóló jelenség nem sokáig tartott, mert a megkívántató eső elmaradt s így a kiültetések elkéstek.

Május hó második felében a várva-várt eső bekövetkezett, az ültetés akadálytalanul befejeztetett.

Junius hó elején rendkívüli torró napok voltak, a záporok pászásztan jártak be a vidék egyes részeit, itt-ott 11-én délután jelentékeny jéghárokat idézett elő.

Junius hó második felében gyakori lanyha eső esvén: a már ellankadt növényzetbe ez némi kis életet adott.

Julius hó második és augusztus első felében, a rebbenő hőséget 5—5 napon át beállott esők váltották fel.

Augusztus hó 2-ik felében uralgott forróságot, rendkívüli szelek váltották fel s a már erősebb tókéik leveleit a szél helyenkint megszaggatták.

Szeptember hó elején, pár napi eső után, bekövetkezett meleg napokban a levelek tökéletesen megértek s nagyobbára le is törtek.

Szeptember hó 10-e körül a forrónak mondható szárazságot hűvös esőzés váltotta fel, a hőmérsék és mellett annyira lehűlt, hogy szinte aggodalmat keltett, hogy a még esetleg le nem tört dohányok be nem fognak száradni, — esetleg a köteleken megrothadnak.

Októbernek második verőfényes hete igen kedvező volt a dohányok beszáradására: de annál szomorubb meglepetést hozott e hó 17-én megindult és azóta naponként váltakozó szakadó eső.

és oadaó szorgalmát kiemelni, melyet a dohánytermelés körül kifejtettek; ellenben akadnak ismét olyanok, de különösen a kistermelők között, kik a sokszor hangoztatott figyelmeztetés daczáia, okulni, javulni, jobb utra térni most sem akarnak, — hanem régi megrögzött szokásaikat ma is követik.

A dohányjövődékről szóló, nagy horderejű törvény jótékony hatása már is érezhető s jövőre bizonyára fokozott mérvben fogja hatását éreztetni.

Annyi bizonyos, hogy számos termelő, aki a törvényben meghatározott feltételeknek nem fog megfelelni, a törvény által le fog szorítottatni és el fog riasztatni a további termeléstől.

Sokan önként is le fognak mondanl a termelés jogáról, tágabb tért engedve azoknak, akik reális alapokon fekvő gazdálkodást visznek.

Igy azelőtt majaj lassanainc az olyan termelőktől, akik a dohánytermelést ugyszólván lutri gyanánt üzték eddig, megmenekül a kincstár s megszabadul a fogyasztó közönség is, amelynek egyaránt kárára vannak: mert rontja a magyar dohány hitelét s kereskedelmi forgalmi képességét, — emennek pedig, mert salány minőségű termésével a bel. fogyasztásra szánt termékek egy részét élvezhetelenné devalválja; tehát az ily termeléstől való végleges elriasztása nemcsak a kincstár, hanem a termelők és fogyasztók közös érdekében is óhajtott lenne.

S mindaddig, míg a termelőkben ezen közös érdek tudata fel nem ébred és gyökere nem ver és a régi slendriánizmussal fel nem hagyunk: a kitudó magyar dohány valódi értékének megfelelő ökszerű termelési eredmény soha sem lesz elérhető.

A törvény által előirt mennyiség és minőségben a szárított pajták és simító házak még általánosan nem találhatók ugyan; de az építkezések megkezdésére a legtöbb termelő megtette már a kellő intézkedéseket s jövőre a törvény követelményeinek remélhetőleg elég lesz téve.

Dohány-termelésünk egyik legfőbb hibája a levelek fűzésében keresendő, mert a zsinórokban gazdálkodva, a leveleket jó sűrűn fűzik össze; a levelek egymáshoz tapadva, a levegő közé be nem hatolhat, a vastag borda és a levél közepe kirothad.

Ugyanezért, ha a dohánylevelek sűrűn lennének fűzve, ajánlom azokat rögtön széjlebb huzgálni s úgy felosztani, hogy minden egyes levél külön-külön függjön.

Ha továbbá észreveszszük, hogy a dohányleveleken vagy bordáin penész mutatkozik, akaszszuk a zsinórok nyomban közel az ajtókhöz, hogy a levegő szabadon járja át.

Napos és száraz időben a pajták szelelői kinyitandók, hogy a levelekben levő felesleges vírzszek elpárologhassanak.

Egyáltalában a szárítás a dohány belső kezelésének a legfőbb, leglényegesebb része, melynek körültekintő gonddal és mindenre kiterjedő figyelemmel való végzését nem lehet eléggé ajánlani.

L. K. O.

Szamosmenti földek.

A »Mezőgazdasági Szemle« októberi fűzetében F e j é r V i k t o r úrtól egy szakavatottságról s gyakorlati ismeretekről tanuskodó közlemény jelent meg, mely czikk egyéb érdekessége mellett már azért is leköttötte figyelmemet, mert a Szamoshat és lap közötti földterületnek a dohánytermelésre való rendkívüli alkalmasságáról szól. Engem pedig fölötötte érdekel ez a vidék, mert a Szamosközön töltven élettemnek nagy részét, azon földeknek rendkívüliségét igen jól ismerem. Ezekhez akarok én is pár szót szólni.

Igen helyesen jegyzi meg F e h é r ú, hogy a Szamoshat és lap közötti vidék talaja kitűnő dohány-anyagot szolgáltat, különösen Csenger, Tyukod, Bagos stb. községek határai. Aki ismeri ezen községek talaját és tudja, hogy a kismajtényi és domahidi stb. lapok szomszédságában vannak, az nem fog csodálkozni, hogy oly jó anyagot adnak. Aki ismeri azon lapokon a nap és téli fagyok által megporhanyósított zsembekokat és tudja, minő szerves anyagokból vannak azok összeállitva és hogy az egész tiszta humusz, olyan fajtáját, mint a kiszikkasztott Harlem-i tengeri talaj, aki mindezeket jól szemügyre vette (mint jó magam is), az nem fog ezen földek kiváló erején egy cseppet sem csodálkozni.

F e h é r ú is igen helyesen jegyzi meg, hogy a fentebb helyeken ezen talaj a mivelés által finommá és kitudóvé lett. De ezen talajoknál is még sokkal jobbak az elhagyottat valóságos szamosparti földek, vagyis az ugynevezett l a n k a -f ö l d e k, melyeknek talaja tiszta iszap, mely a Szamosnak kiáradásából származik. A Szamos folyó ugyanis hajdan szabadon választotta folyását s idővel szigeteket hagyott maga után. Ezen szigetek a l a n k á k. A lankák talajának legnagyobb része nem fekete, hanem szürke és sárgás, agyagforma tiszta iszap. S én határozottan merem állítani, hogy ezen helyeken a legfinomabb szivartakaró anyagot lehetne előállítani, olyat, aminőt egész Magyarországon kivétel nélkül sehol sem lehet termelni. De még tovább megyek és azt mondom, hogy kivéve a török dohányokat, egész Európában itt lehetne a legjobb anyagot előállítani. Az itt termő dohány ugyanis nemcsak hogy finom takarót ad, de zamata, ize, illata és jó égése páratlan.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal e körzet néhány termelőjének, azon példás

Ez a vidék megérdemelné, hogy a magas kormány egyes, ott kiválasztott realis gazdák által mintautólványt szerveztetne, mert azon talajok nemcsak hogy minőség tekintetében a legjobbat nyújthatnák, de mennyiségileg is csodákat képesek mivelní.

Nem tartozik a ritkaságok közé ott, hogy egy kis holdon 200 véka csős tengeri megterem. Azonkívül a tengeri közt nagy mennyiségű tök, paszuly, répa, burgonya, kendermag és napraforgó is terem. Ilyen ez a csodaföld, melyből mivélése előtt a fűz-, nyárfák törzsek és rekettye vesszők maradványait kell kiirtani.

Hajdan az ilyen földet a tulajdonos az olánhák kiadta felébe; ez kiirtotta valamikép a törzseket; vesszőket az ő primitív, rozott farkéjével, két kis tehénkéjével felkarcolta, mert jól munkálni képtelen volt; azután saját magából bevettette és minden munka bevégezése után, a kész fele termést az uraság helyiségébe elszállította és mindent rendszeresen elhelyezett; egy bizonyos mennyiségű paszulyt, kendermagot, napraforgót és minden egyéb termésnek felét; ezenkívül még néhány napot szolgált és mind ezek felett egy kis hold után 3-4 frtot is fizetett.

És mindezek dacára csak az nevezte magát szerencsésnek, aki ilyen feltételek mellett is kapott azon földekből felébe munkálni.

Mindezeket csak azért hozom fel, mert világos, hogy ezen csodaföld a dohányt is ép ily csodásan teremné.

Ezen lankák léteznek a Krassó, Udvari, Vörösmart, Aranyosmegyes, Appa, Szamos-telek, Berencez, Borhid stb. számos szamos-parti községekben.

Csak az a sajnos, hogy oly vidéken fekszenek, mely a csempésznek nagy félszke, nevezetesen a Szilágyság és a hegyes vidék szomszédságában. De az új törvények szigora mellett bizonyára ennek is eleje vétehetik.

Daróczi Vilmos.

A dohánytermelő és kertésze közötti viszony rendezése.

(Miképen kénytelen néha a termelő kertészenek régi adósságait a sajátjából fizetni.)

A pénzügyminister ur ő nagyméltósága egyik feladatául tűzte ki a dohánytermelő és kertész közti viszony rendezését. Hogy arra már rég szükségünk lett volna, azt élénk igazolja az alább közlendő eset, melynek hogy tek. szerkesztő ur b. lapjában — a dohánytermelő érdekekben az illetékes körök figyelmének felhívása végett — helyet engedni fog, reméli bátorokodom. *)

Az 1888. év augusztus havában kézbesített nekem a monori kir. járásbírósi végrehajtó egy rendelvénye, a melyben Simon Mihály, ugyanazon évben általam felfogadott dohányos kertésznek, a dohánybeváltási összegből neki még kijáró összeg, Ulmer Mór irsai kereskedő részére a nevezett kertésznek 1887 és azt megelőző években hitelbe adott élelmi czikkék és pálinka ára fejében, nálam telitalított.

A rendelvényt én annak rendje és módja szerint tudomásul vettem és közöltem a dohányos kertészszel.

Dohányomat ez évi január 5-én a budapesti beváltó hivatalnál átadva, a leszámlolás megtörténte után, az állampénztárba mentem a dohányért járó összeg felvétele végett, a hol legnagyobb meglepetésemre, pénzből 81 frt visszatartott ugyancsak a monori kir. járásbírósi végrehajtó rendelvényére.

*) Szives készsággal közöljük az esetet, melyben a kir. itélőtábla mindenestire a törvények értelmében helyesen járt el, de mégis anyagi igazságtalanságra vezet az ítélete, mert azon sajátos viszonyra, mely a dohánytermelő és kertésze között fennáll, a kir. tábla idevonatkozó törvények hivében nem lehet tekintettel. Az eset csakugyan igazolja, hogy sürgős szükség volna ezen kérdések rendezésére.

Fel. szerk.

Mit tehettem egyebet, mint ügyvédhez fordulni, akinek tanácsára és közbenjárásával, miután a nevezett kertészszel Irsa közsé elöljárósága előtt megszámloltam és hatósági bizonyítványt nyertem arról, hogy neki tőlem mindössze 6 frt 87 kr. jár, igénykeresetet indítottam Ulmer Mór kereskedő ellen, a monori kir. járásbírósnál megnyertem és Ulmer az állampénztárból már felvett 81 frtból, a 6 frt 87 kr. levonása után fenmaradó összeget visszafizette. A hozott ítélet ellen azonban felebbezéssel élt.

A napokban kapja ennek folytatást ügyvédem a kir. itélőtábla határozatát, a mely az első bírósági ítélet megváltoztatásával kimondja, hogy én tartozom Ulmer Mórnak kifizetni az általa követelésbe vett összeget, mert Simon Mihály dohányos kertésznek én az ideig, mikor nála a foglalás eszközöltetett, azaz július haváig csak 108 frtot fizettem ki, a többi tehát nekem nem lett volna szabad Simon Mihály kertésznek, akinek nálam 1889. évi január 5-ig — a dohány átadásáig dolgozni kell — fizetni, hanem igenis fizetni kellett volna Ulmer Mórnak azért a pálinkáért és egyébért, amit ő Simon Mihálynak 1887-ben, midőn az másnál és nem nálam volt, hitelbe kiadott.

Ez a száraz tény, a mely után csak az az egy kérdés tehető fel, hogy ha én Simon Mihály dohányos kertésznek, július vagy augusztus hónapban azt mondtam volna, hogy ő én tőlem már most élelemre nem kap semmit, mert azt Ulmernek kell fizetnem, mi történt volna? És ha erre megfeleltünk, akkor felmerül az a kérdés, hogyan ítél a kir. itélőtábla?

Ha én nem élemeztem a kertészetem, nem dolgozhatik és nekem nem terem dohányom. Ha élemezem, akkor meg fizessen az ő, más évben, más helyen, más termelőlél csinált adósságát, a sajátomból.

Ítéljen a nagy közönség is, és okuljanak a dohánytermelők!

P-a Mikebuda, 1889. okt. 24-én.

B. Gy.

Gyári növények. *)

Dohány.

Irta:

Er. Roditzky Jenő, a kassai m. k. gazdasági tanintézet igazgatója.

Trágyázás.

[Folytatás.]

Ha a gyökmaradványokat vissza nem szolgáltatjuk a talajnak az apróra vagdalt alászántott szárrészekkel, azonfelül számításhoz kell venni 292.29 kg. légenyt, 113.74 kg. phosphorsavat és 349.71 kg. kálit. Ez esetben tehát összesen kivonunk a talajból 429.42 kg. légenyt, 136.33 kg. phosphorsavat és 434.52 kg. kálit, mely utóbbinak pótlására 106.000 kg. normalis istállótárgyára volna szükség! *)

Miután a kálitartalom a dohány éghetőségét is fokozza, megérthetjük, hogy a kálisók alkalmazásának annyi szószólója akadt. Am a tiszta kénsavas- és légenysavas káli kiterjedtebb mérvben való alkalmazásának azok magas ára áll utjában; a stassfurti és leopoldshalli hordaléksók a várt hatást nem mutatták, mert bár nagyobb részt chlorkáliumból állanak, a mellett néha jelentékeny mennyiségű chlornatriumot és chlormagnesiumot tartalmaznak, melyek hátrányosan hatnak a dohányra, jóllehet hogy némely kísérletek szerint a konyhasóval való trágyázás a leveleket szívósabbá és hajlíthatóbbá tette.

*) „Az ipari növények kézikönyve“ című jeles mű II. kötetéből. A jelen közleménnyel befejeztük a mutatóvány közlését a kiváló munkából. Szerk.

*) Lierke szerint 2700 kg. levél és 2000 kg. hektáronkénti szárteremmel a dohánynyal kivonunk a talajból 16689 kg. K₂O, 16151 kg. CaO. 3615 kg. P₂O₅, 14316 kg. N-t.

Wagner a relativ trágyákban k. holdankint elhinteni ajánl 20 kg. oldható phosphorsavat, 44 kg. kálit, kénsavas káli alakjában és 94 kg. chilislétramot.

Dr. Kósutány*) az indirekte ható trágyák — a méz és főznek alkalmazását — oly indokollással ajánlja, melyet részünkről is mint helyest elfogadunk. A méz oly módon hat a talajra, hogy annak kálitartalmu silikátjait megtámadja, s a kovyavasal egyesül, miáltal a káli szabadná, a növény gyökerei által felvehetővé válik. A gypszezés által is szabadná válnak a talajban levő káliösszetek, a káli könnyen áthatónítható formába vezetteivén által.

A meszet legelőnyösebbet égetett és oltott állapotban alkalmazzuk. Az eljárás következő: a meszet fűzvevőzökből font kosarakba téve, a kosarakat 3—4 percig víz alá meritjük s az így átnevésített mészből kupacokat csinálunk, melyekben egyegyed óra alatt porrá széthull. Ugy is olthatjuk a meszet, hogy azt a földön egyenletesen elhelyezett kupacokba rakva, földdel beföldjük, midőn a méz önmagát oltván, porát szára időjárás mellett szélszében egyenletesen szétteregtetjük, utóbb sekélyen alszántjuk. A mészből k. holdankint 6—7 q., igen televényes talajon 10 q-t alkalmazzunk; míg porrá tört, de nem égetett fűzözből 2.5—3 q.-t kellend alkalmaznunk. E két indirekte trágyaszert tavasszal a kiültetés előtt szórjuk ki; a gypszet két részletben is alkalmazható, egyikét ősszel, másikat tavasszal.

Előkészítés.

A dohány gondos talajelőkészítést kíván, melyre azonban az életveménynek nagy befolyása van. Ha gabona után iltetjük a dohányt, törjük fel a tarlót azonnal s a tél beállta előtt szántuk még egyszer-kétszer. Az utolsó szántást tekintettel arra, hogy a dohány melyen gyökerező növény, altalajtróval kombinálva jól mélyen eszközöljük s télen át érdes barzadában hagyjuk fekdüni a földet. Tavasszal szükség szerint még egyszer-kétszer szántuk utóljára, néhány nappal a kiültetés előtt, hogy a talaj időközben ki ne száradjon, felületét jól porhanyítani és egyenetleni lehessen.

Általában minél kötöttebb a talaj, annál gyakoribb szántást kíván.

A trágyaaláhozást leghelyesebb az utolsó őszi szántás alkalmával eszközölni; ha azonban erre érkezésünk nem volna: a jól megért trágyát télen át kihordva és gondosan szétteregtetve, kora tavasszal jól mélyen alszántjuk. Az ilyen föld boronálását azonban lehetőleg mellőzni kell, nehogy a boronafogok a trágyát a felszínre hozzák, miáltal a kiültetett rászak meggyökerezése nehezítettik.

Elvűl azon igazságot tartasuk mindig szem előtt, hogy mély mivélés legjobb oltalm nyujt a szélsőséges száraz időjárásal szemben.

Sekély felrétegu, nagyon szívós talajok, vagy magas földárja állás mellett a sima mivélés helyett a magas ágyak, vagy még inkább a Hollandiában szokásos halmos vagy tarjos mivélési mód alkalmazása ajánlatos. Ennek előnye, hogy a kötött talaj felzáródása jobb és gyorsabb lesz s hogy ez fölvaltva ugárolatik is, mert a halmok ketté hasítása által a növények a következő évben azon helyekre jutnak, hol az előzőben a barzádk voltak. Ha a talaj sekély, az ormokra helyezett palánták mélyebre bocsáthatják le a gyökereiket, ha pedig a földárja állása magas: a gyökerek annak hatásának kevésbé lesznek kitéve; végűl a halmos iltetés lehetővé teszi, hogy a munkás a dohányt a levelek sérelme nélkül mivélheti.

Ismeretes tény, melyet Schloesing már jó ideje kimutatott, hogy a dohány éghetősége hamuaktrészeneinek összetételétől függ. Minél kevesebb kálit s minél több chlórvegyületek, fehérjék és földtartalom a dohány, annál rosszabban ég. A földárjának nagy mennyiségű chlórvegyületek vannak, melyek ennek emelkedésével vagy közvetlenül vagy hajcsóvi fel-

*) Lehet-e segíteni a rosszul égő magyar dohányokon? Természettud. Közl. 1876. 419. l.

szivódás után a fölta'jba jutnak, honnan később a beszivárgó csapadékokkal ismét továbbittatnak, miután a talajnak chlorvegyületek iránt absorbtója nincsen. E körülmény megmagyarázza azon sokak előtt rejtélyes természetű tényt, hogy Torontál- és Szabolcs-megyék mélyen fekvő dohányföldjein, hol rendszeren csak nehezen égő vagy éppen éghetetlen dohány terem, száraz éveken, illetve alacsony földjárja állás mellett a dohány éghetősége javulást mutat. Ebben a körülményben leli magyarázatát az is, hogy a főnnebb említettetkhez hasonló fekvésekben a magasabb földékről nyert u. n. parti dohány értékesebb terméket szolgáltat a laposabb fekvésekben termő „réti” dohányoknak.

A halmos dohánymivelés tehát Alföldünkön nagyobb figyelmet érdemelne s ha ugy alakítjuk a halmokat, hogy a közbenső barázdák a víz levezetésére is alkalmasakká válnak, bensőbb dohánymivelésünk sokat nyerhetne e módszer fölkarolásával.

Felolvasás a dohány kezeléséről.

Tartotta Szege den, a város háza taná cstermében. 1889. évi június hó 30-án délelőtt a szegedi gazdasági egylet felkérésére: Láng Ferencz. m. kir. pénzügyi tanácsos és dohánybevaltó felügyelő. (Folytatás.)

Éghajlat. Talaj. Mint melegégyövi növény, a dohány inkább meleg mint hűvösebb éghajlatot kíván, mindazonáltal még oly vidéken is jól diszlik, a hol a szőlő vagy tengeri már nem érik meg; a melegebb fekvésű tájakon nőtt dohány általában véve zamatosabb. A talajban ez a növény nem nagyon válogatós, amennyiben a legkülönbözőbb természetű talajokról kerülnek leghiresebb dohányok; az agyagos és televénytartalmas talajon erős, burnót-nak vagy szivárnak, a homokon ellenben pipába és szivárnak való könnyű dohány terem. Mindenesetre szükséges, hogy a talaj termőképés és könnyű miveltül legyen; kiélt vagy eredetileg erőtlén talajon dohányt haszonnal nem mivelhetünk. Mélyrét egű, laza, homokos, televényes és meszes, eriteltjes vályogtala j dohán yntermelésre általában véve a legalkalmasabb.

A talaj megválasztása alkalmával annak fekvésére is tekintettel kell lennünk; mivel heves szelek a leveleket összetörlik vagy behasogatják, a mi azok minőségét károsítja; azért tehát nagyon szeles vidéken nem lehet sikeresen dohányt termelni, s a hol nagyobb szelek csak koronkint jelentkeznek, ott a dohányföldet fültetés segélyével némi védelemmel ellátni célszerű.

Elhelyezése a vetésforgóban. Talaj előkészítése. Különösen jól terem a dohány friss törésben, lucerna vagy vörös löher után; a gabonaneműeket ellenben nem szereti előveteményekül; ugyanazon évben vetett zöld rozs és repce után dohán ynt ültetni nem ajánlatos. Az alföldön a dohán ynt sok helyen tengeri után ültetik s azt a két növényt váltalkozva hoszu évsoron keresztül termesztik. Ugyancsak az Alföldön, a hol a dohán ynak u. n. dohán ykerteszekkel való teles miveltés szokásban van, számos évig folytonosan egymás után ültetik a dohán ynt; ez azonban csak kiválóan termőképés vagy erősen trágyázott talajon történhet hátrány nélkül; az erősen főnálló tapasztalás szerint a dohán y a termelés 2., 3. és 4. évben sikerült legjobban. Észak-Amerikában, kivált Virginiában, egyes helyek ismeretesek, a melyek a trágyázás nélküli tolytonos dohán yntermelés következtében teljesen kimerültek. A dohán y után mindennemű növény, de különösen a buza jól terem.

A dohán ygyökerei mélyre terjeszkedvén, a talaj mély megművelését nagyon meghalálja. Az ázó mindenestre legjobban készíti el alája a földet; mindazonáltal csak sok és olcsó munkaerő mellett alkalmazhatjuk a művelésnek ezt a drága módját. A 25—30 cm. mély szántás a dohán y alá már őszszel történjék, hogy a fagy a földet jól át-

járhassa és megporhanyítsa; tavaszszal a szántást a szükséghez képest még 2—3-szor ismételjük, közbe közbe boronálunk is s lazább talajon hengerzünk.

Trágyázás. A dohán y a legigényesebb művelt növények egyike s a legerősebb trágyázást sem sokalja. A vegyelemzés kimutatása szerint a dohán y rendkívül sok hamu-alkatrész (17—40%) tartalmaz s az ásványi sókat aránylag igen rövid idő alatt szedi ki a talajból, minél fogva a dohán y a legszarolóbb növények sorába tartozik. Egy álagos dohán yntermés kh-kint 35 kg. nitrogén, 40 kg. káli, 50 kg. mész és 6 kg. foszforosavtól fosztja meg a talajt. Hogy tehát a dohán y akadálytalanul fejlődhessek, arra nézve okvetlenül szükséges, hogy a talaj jó erőben legyen és hogy az általa megkívánt tápanyagokat könnyen földoldható állapotban bőven találja föl.

Nitrogéntartalmas trágyaszerek után a dohán y ugyan nagy leveleket hajt, de azok durvák, hólyagosak lesznek és rozsolú égneek; a kálitrágyák ellenben, a melyek a levelek jó égését kiválóan előmozdíják, nagyon jó hatást gyakorolnak. Azért tehát célszerű, ha a szarvasmarhaganaj közé, a mely lehetőleg érett legyen, fahamut vagy kálisókat keverünk. A lős-birkaganaj, kivált friss állapotban, nagyon árt a dohán y zamatajának és finomságának. Kővér iszappal készített és okszerűen kezelt keverékrágya, valamint hígított ganajlé is kitünően alkalmas a dohán ynak.

Mintfogva klórt tartalmazó vegyületek a dohán y éghetőségének ártnak, ennél fogva az azt tartalmazó trágyaszerek, nevezetesen a konyhasó, a klórtartalmú kálisok és az emberürlék kerülendő, illetve csakis őszszel alkalmazandók. Instáló trágyával is lehetőleg korán őszszel trágyázzuk, hogy a talajjal való egyenletes összekeverődése lehetővé váljék.

Rásznavevelés. Hazájában a dohán yt szabad földbe vetik, a mi éghajlatunk alatt azonban a kései fagyok miatt ezt nem tehetjük, hanem a megal hideg, vagy melegágyba vetve rászákat nevelünk belőle s azokat azonnal kiültetjük, mihely a föld kellőleg fölmelegedett s a fagytól nem igen kell többé tartanunk.

A melegágyak épp oly módon készíthetők, a hogy azokat kertekben közönségesen csinálni szokták; de lehet csupán melegágyrámkál szegélyezett ágyakat is használni, a melyek lóganajjal vannak körültrakva; utóbbiak a dohán yrászák nevelésére nagyon alkalmasak. Ezek az u. n. melegágyak oldalmegítéssel, a melyeknek készítmódját a „dohán yrásza-nevelés” szakmunkámból már a t. termelőik legnagyobb része ismeri, a miről most már kérédecs nélkül állithatom, 9 évi tapasztalatra támaszkodva, hogy minden időjárásnál és bármily helyi viszonyok közt legkönynyeben kezelhetők és gondozhatók, legerőteljesebb és legtöbb dohán yrászt szolgáltatnak és legkevésbé sebbé kerülnek, márazért is, mert melegágy földjüket őnmaguk készítik maguknak elő azzal, hogy a körüljárásokból kiemelt föl, összevegyülve a trágyával és ástítve a nap által, a legjobb kertiföldet adja a következő évben a melegágyakhoz.

A hidegágyak közönséges kertágyak, a melyeknek védett fekvésű és kertileg előkészített talajuk van. Ugy a meleg, valamint a hideg ágyak deszkákból készült, északfelől magasabb rámkál látnak el, hogy ezek a hideg-elleni védelem céljából használt takarókat elhelyezni lehessen. Bármiről rászagyát készítenk, fő dolog marad mindenkor az, hogy abba lehetőleg jó, televénydus, könnyű kertiföldet tegyünk.

A melegágyakat deszkafenékkal ellátva 25-30 cm-nyi magas lábakra is állítják; mivel ezzel nemcsak a káros rovarok beférkőzését lehet meggátolni, hanem a talaj alacsony hőmérséklete és nedvessége ellen is védelmez. Nagyon óhajandó, hogy a rászagyak délnek

lejtsek, hogy mentül több napvilágosságot biztosítsunk nekik.

Az apró dohán y növényke az üvegen keresztül ható égető napsugarak iránt fölítte kényes, miért is sokan hollandi módra a melegágyakhoz üvegtáblák helyett olajozott papíroszokat használnak. A melegágyak ablakainak betakarását a hideg elleni védelem szempontjából nád- vagy szalmából font takarókkal, u. n. hadsurákkal eszközöljük. Szükség szerinti szellőztetésükre, ki- és berakásukra kiváló gondunk legyen.

A magota melegágyba természetes állapotában, vagy elkészített vetés esetén előcsiráztatva, március hó derekán, legfőljebb április hó elején vetjük el és pedig akkék, hogy azt az egyenlő elosztás céljából vagy kis homokkal vagy hamuval keverjük össze. Én tíz éves tapasztalatom alapján legjobbnak tartom a száraz dohán ymagnak százszoros keverését száritott tyuktrágyaporral és durva korpából való keveréssel, vagyis úgy, hogy egy centiliter dohán ymagot vegyítünk egy félliter száritott tyuktrágyaporból és ugyanannyi durva korpából álló keveréssel.

Nyolc cmnyi (itt nyomatási hiba lehet a cm.) négy-szög-centiméter és ennek helyesen □ méternek kell lenni) melegágytérésen annyit rászt nevelhetünk, amennyi egy kh. föld beültetésre bőven elégséges s ehhez 30—50 gr. magot veszünk. Én a dohán ymagok súly szerinti mérését nagyon hibásnak tartom sokszoros kísérleteken alapult adataim szerint; mert a dohán ymag sulya ugyanazon úrmértékben igen is különbözik; így pl. én egy centiliter dohán ymag sulyát következőleg írtam:

Egy centiliter szedelitri (muraközi) kapadohán ymag, a mely nagyságra nézve a káposztamahoz hasonlít, és 29,900 mag volt benne: nyomott 4,7 grammot; egy centiliter szuloki dohán ymag, a melyben 75,000 igen apró mag volt, nyomott 2,4 grammot; azután még 48-féle különböző helyről vett egy-egy centiliter dohán ymag, a melyekben 50,000—60,000 mag volt, nyomott 3,5—4,2 grammot; tehát ez azt mutatja, hogy a suly szerinti meghatározott kapadohán ymagból 30—50 gr. majdnem kétszerannyit adna; ellenben egy centiliter mag a legtöbb dohán yfajmagból mintegy 50000 magot tartalmaz; tehát négy centiliter mag elégséges mindig egy katasztrális holdnak nehézfajú dohán ynyal háromszor való beültetéséhez, mig kerti levelekből kétszerannyikell, mint a nehézfajú dohán yokból: mert nehézfajú dohán yból 18—22 töke esik egy □-öltre, tehát egy kat. holdra 28,800—35,200 mig kerti levelekből egy □-öltre 30—52 dohán ytöke, vagyis egy kat. holdra 48,000—98,200 töke; tehát a föntemlített magmég akkor is ad a háromszoros beültetéshez elégséges palántát, ha annak csak 60 százaléka marad meg.

(Folytatása következik.)

A dohán yrusítás és az abból eredményezett bevételek eredményei Ausztriában 1888-ik évben.

Az 1888-ik évben a közvárusításban eladott bel- és külföldi dohán ygyártmányok és szivarokérti bevételek . . . 78,289,815 ffrt a különlegességeikért . . . 2,645,578 ffrt

Összesen: 75,935,393 ffrta

Ha még ehhez a külföldi elvárusítás eredményét... 620,761 ffrtal számítjuk, akkor az összes bevétel 76,556,154 ffrta rug, mely összeg, a tavalyi évnek ugyanazon szakában eredményezett elvárusítási bevételeket 77,265,872 ffrtal számítva, ennél 709,718 ffrtal azaz 0,9 százalékkal kevesebb.

A közvárusítás eredménye az előző év ugyanazon szakában nagyobb volt, még pedig:

Galicziában	401,278	frttal
Alsó-Ausztriában	153,824	>
Sziléziában	54,312	>
Bukovinában	8,782	>
kisebb pedig következő helyeken:		
Csehországban	606,409	frttal
Stájerországban	206,469	>
Tirolban	124,906	>
Felső-Ausztriában	106,041	>
Karintiában	76,012	>
A partvidéken	72,491	>
Salzburgban	29,511	>
Krajinában	26,136	>
Dalmátországban	11,651	>
Morvaországban	87	>

Belföldi szivarokból következő mennyiség adatai el:

Darab:		Növekedés, vagy csökkenés az 1887. évihez képest	
3,171,471	Regalita	—	276,279
25,206,481	Yara-Trabucco	+	558,133
430,466	Yara	+	46,466
37,349,561	Havana-Britanica	+	3,671,321
2,002,900	Havana B	+	123,500
4,068,013	Havana Panetelas	—	22,067
34,643,110	Cuba D	—	23,622,359
197,217,428	Cuba-Portorico E	—	46,904,583
81,677,521	Portorico	—	5,299,603
25,229,850	Vevey	+	21,173,520
180,840,496	finom virginia	—	6,742,611
17,429,622	rövid virginia	—	5,439,754
313,041,963	vegyes külföldi	—	211,375,300
157,938,515	kis belföldi K	+	19,281,298
77,833,668	nagy belföldi J	+	77,833,668
300	végeladási szivar	—	2,200
721,348,907	papírszivar	—	194,293,507

A szivarfogyasztásra nézve az összes koronarszágokban következő csökkenések észlelhetők:

Csehországban	65,003,867	drb.
Alsó-Ausztriában	35,319,364	>
Stájerországban	17,420,000	>
Morvaországban	16,237,500	>
Felső-Ausztriában	9,005,375	>
Tirolban	6,396,794	>
A partvidéken	6,065,700	>
Karintiában	5,887,300	>
Galicziában	5,749,092	>
Sziléziában	4,406,400	>
Krajinában	2,584,430	>
Salzburgban	1,647,900	>
Dalmátországban	1,016,728	>
Bukovinában	256,500	>

A közlésrűsítés összes fogyasztása belföldi szivarokban 1,174,425,036 drb., 1887-ben pedig 1,351,425,036 drb. A csökkenés tehát 13,1%.

Valódi havanna 683,754 drb-al kevesebb adatot el, tehát az összeladás 3,534,859 drb. 1887-ben pedig 4,218,613 drb. A csökkenés tehát 16,2%.

Szivarokból elfogyott 727,561,107 drb., 1887-ben 532,542,270 drb. A növekedés tehát 36,6%.

A burnót-fogyasztása egészben 53,210 kilogramm csökkent, eladatott 1,891,917 kg., 1887-ben pedig 1,945,127 kg. A csökkenés tehát 2,7%.

A pipadohány nagyobb mennyiségben fogyasztatot, mint tavaly, még pedig 64,854 kilogramm. Az összeladás 22,339,520 kgra rugott. 1887-ben pedig 22,274,666 kgra. A növekedés tehát 0,3%.

Irodalom.

Jelentés a m.-óvári gazdasági akadémia kísérleti telepen az 1876—1888-ik években végrehajtott növénytermelési kísérletekről. Szilassy Zoltán tanársegéd közreműködésével végrehajtotta és összeállította Cserháti Sándor, akadémiai rendes tanár. Budapest, Pesti könyvnyomda-részvénytársaság, 1889.

Egy 103 nagy 8° oldalra terjedő mű fekszik előtünk, mely tulajdonképp külön le-

nyomat a »Közgazdasági Értesítő«-ből, melyben a jelentés eredetileg napvilágot látott. A munka kiváló figyelemre méltó, mert fáradságos, hosszas, alapos kísérletezés, buvárkodás eredményét adja elő s ennek folytán nem egy irányban utmutatást szolgálhat a gazdáközönségnek. Semmivel nem lehet jobban előmozdítani a gazdaság érdekeit, mintha alapos kísérletek folytán utbaigazítást nyernek a termelők oly irányban, melyre nézve megállapodott szabályok még nincsenek. És így már e tekintetből is kiváló fontosságú a munka, melyet most ismertünk.

A jelentésben — legnagyobb sajnálatunkra — csak igen kis rész (5 oldal) jutott a mi szakmánknak, a dohánynak, míg a többi termelvények 98 oldalon vannak tárgyalva. Oka ennek az, hogy dohányt kísérlet céljából csak 1887. év óta termeltek s ezen évben is csak 400 □ ölnyi területen, míg aztán 1888. évben ehhez még 800 □ ölnyi kísérleti terület lett csatolva és egyáltalán a többi termelvényekhez képest a dohánynyal tett kísérletezések szűkebb térben mozogtak. Annál inkább sajnáljuk pedig ezt, mert a dohánytermelés terén a legnagyobb szükségünk van mindennemű kísérletezések által levont helyes utbaigazításokra, mert egyrészt a dohány sokkal nehezebb termelvény, mint akármely más termelvényünk, másrészt pedig éppen ezen nehézségből kifolyólag, de egyből okokból is, más termelési ágakban sokkal előbbre van a gazdáközönységünk, mint a dohánytermelésben. Azért is a dohány még inkább igényel mindennemű utmutatást, mint egyéb termelvényeink.

Mi leginkább a szakmánkba vágó részzel fogunk foglalkozni, míg a többi részt, úgy is szűk terünkél fogva, csak röviden fogjuk érinteni.

A bevezetés után, mely képét adja a kísérleti teleknek (a tulajdonképeni kísérleti tér 1887. év óta 10 félholdas parcellából áll), a jelentés első sorban a trágyázási kísérletekről szól. Ezen kísérletek műtrágyákkal történtek, minthogy istálló trágya nem állt rendelkezésre. Az eredmény volt: az akadémia gazdaságában a gypsnek nincs kedvező hatása a herélfélékre; az árpanál legjobbnak bizonyult a superphosphat; a tengeri a mesterséges trágyaféléket nem hálálja meg; a répanál szintén kedvezőtlen volt az eredmény.

Szól ezután a csalamádé-termelési kísérletekről, melyek folytán azon eredményre jön, hogy a kísérletekre használt növények (gyöngy köles, tosinre, közönséges és czukorczirok, tengeri) közül a csalamádé-termelésre legalkalmasabbnak találta a tengerit, melynél még oly talajon, mely nem sülevényes természetű, a sűrű vetést ajánlja.

Ezután szól a jelentés a takarmány-bevermelési kísérletekről, továbbá a takarmányrépa-termelési kísérletekről, a gabona-termelési kísérletekről (I. őszehasonlító termelési kísérlet magyar és svéd buzafélékkel. II. kísérlet a gabonának széles sorokban való mivélésével és kapálásával), tengeri termelési kísérletekről (I. Kísérletek különböző tengerifélék tulajdonságainak megismerése céljából. II. Kísérletek a székely tengerivel. III. A sorsváltás befolyása a tengeri termésének minőségére és mennyiségére. IV. Kísérlet a feltötötgetett és laposra művelt tengeri-termés különbözőzetének meghatározására. V. A tengeri lebugazásának befolyása a tengeri mennyiségére stb.) Továbbá a tengerifélék értékének meghatározásáról, a tengerifélék elkorcsosodásáról s ezek után tér rá a dohánytermelési kísérletekre.

1. Termelési kísérlet történt kigyósi, szegedi, rózsza, Gooch, General Grant, csetneki, kürk japrak és tabac d'or fajokkal;
2. Trágyázási kísérlet phosphorsav trágyával;
3. Mivélési kísérletek a páros sorokban való ültetés és a bugázás hatásai iránt.

A magot a melegágyba szórva vetették.

E részben kár, hogy nem tétett kísérlet az általam ajánlott és sok gazdaságban már sikerrel alkalmazott sorvetéssel. Felhívom tehát most erre Cserháti tájár úr szives figyelmét, mert a sorba vetett magból jobb és erősebb palánta fejlődik, mint a szórva vetetből, minthogy ott a sorok közti hézag levegőt, világosságot ad a palántának, gyökereit pedig jobban kifejleszteni hagyja. Az elvetés ezen módja igen egyszerű és sem nem fáradságos, sem nem költséges.

A pikirozott palánták a legszebb sikert nyújtottak. Kikerülve a melegágyból, eleinte csekély fejlődést mutattak, de mihiely kissé meggyökeresedtek, hamar utérték a melegágyi palántákat, sőt ennél sokkal erősebbek lettek s a szabadba kiültetve sokkal hamarabb és jobban megindultak mint a melegágyi palánták. Ezt hangoztató a »Magyar Dohányújság« is mindig. Ohajtott volna tehát, hogy mindenütt tennék már azt és főleg, hogy a magnak valót csakis pikirozott palántából termelnek.

A termés eredmény igen jó volt, de a minőség tekintetében nagy baj volt, hogy a dohánypajta későn készült, és időben épült és így nedves volt, amikor a dohány belejött, minek folytán a dohány sokat szenvedett, igen sok belőle megpenészesedett s hasznavehetetlenné vált.

Sajnos, hogy idő hiányában az éghetőség és nicotintartalom nem lett vizsgálat tárgyává téve.

I. Termelési kísérlet.

A szegedi és kigyósi faj nem találtott alkalmasnak a m.-óvári vidék éghajlati viszonyainál fogva, mert azok mint nagylevelű és nagybokorú növények később érnek, mint az ott kivátnak. Ott ugyanis szeptember elejéig a dohánynak már a pajtában kell lenni.

E tekintetben megjegyzem, hogy nemcsak M.-Óvár vidékén, hanem hazánk egyéb részeiben is tősúlyt kellene fektetni a korán érő fajra.

A rózsza faj, melyről ugyan külön nincs az eredmény felemlítve, úgy látszik, mégis jobban superált. Itt megleltük, hogy jó volna a Gammerszky József aradi dohánybev. hivatali kezelő úr által összepárosított kigyósi és rózsza fajokból származó magvakkal tenni kísérletet.

A Gooch dohánynyal tett kísérletek alapján arra az eredményre jött a jelentés szerzője, hogy az hazai viszonyainkhoz nem alkalmas.

A General Grant dohányfajt ajánlatosnak találja az Alföldön való kísérlet-tételre. S e tekintetben osztom nézetét, mert ahol azzal már próbát tettek, mindentűz jó eredménye volt. Különösen Örkényen (Pest-megyé) Úzv. Várady Gáborné gazdaságában művelik igen jó sikerrel. Ugyanegy talajban ültetve más fajok kevésbé sikerültek, mint a General Grant faj. Jólégo anyagot adott s egyáltalán alkalmasabbnak bizonyult egyéb fajoknak.

A pipa dohányok közül a kürk japrak faj nagy termésé, jól égése és illatánál fogva pipadohánytermelő vidékeken a bővebbi kísérlettelre igen ajánlja a szerző.

Ezen fajjal különben a másutt tett kísérletek is sikerültek.

II. Trágyázási kísérlet.

A dohány fejlődésében a virágbimbók megjelenése idejéig a superphosphattal trágyázott és a trágyázatlan parcellák közt feltűnő különbség volt, egészen visszamaradt az utóbinál a dohány. De később ezen különbség teljesen eltűnt. Okát ennek szerző abban találja, hogy a mult évi rendkívüli nedves időjárásban a dohány amagys is buja fejlődésben lévő, a trágya ezt még fokozta, úgy hogy csakhamar oly sűrűvé vált, hogy tovább már nem fejlődhetett s megállapodott. Holott a trágyázatlan dohány a nedves időjárásban s az amagys is tápdús talajban elegendő táplá-

Folytatás a mellékleten.

lékot juttatott a növény gyökereihez, úgy hogy ez utólrta amazt.

Azért is az 1888. évben mutatkozott eredmény nem lehet irányadó, s ezért ez éven újra kísérletet tesznek a superphosphattal.

III. Mivelési kísérletek.

a) Kísérlet a dohánynak egyforma és páros sorokba való ültetésével. E tekintetben a két módszer alkalmazásánál azok között igen csekély különbség mutatkozott s ez a páros sorok javára szól. A kísérletet különben az idén ismételni fogják.

b) A dohány lebugázásának és kacsozásának befolyása a dohány természetének mennyiségére és minőségére. Az ez irányban tett kísérletek azon eredményre vezettek, hogy a lebugázás a termést 21—30 százalékkal növelte s e többletet az anyalevelek jobb kifejlesztése idézte elő, mert ezeknél volt a szulzaporulat a legnagyobb. Így például két-két sorból, melyen kísérletet tettek, lett: a szegedi le nem bugázott dohánynál: 3·8 kg. alj-, 10 kg. anya-, 3·7 kg. hegylevél, összesen tehát 17·5 kg.; 100 növény adott összesen 41·9 kg.-ot. Mig ugyanezen tájánál a lebugázott dohányból ugyanolyan két sor adott: 19 kg. alj-, 49 kg. anya-, 9 kg. hegylevél, összesen tehát 77 kg.-ot, 100 növény pedig 60·4 kg.-ot adott; vagyis 100 növénynél a lebugázott többet adott 18·5 kg.-al, mint a le nem bugázott. 100 növénynél ad tehát a lebugázott 30·6 százalékkal többet.

Mi a magunk részéről igen örvendünk ezen eredménynek, mert még mindig vannak s ezzel ellenkező tannak is apostolai.

Nem tesz a jelentés említését, — bár igen érdekes volna tudni, — hogy miként jártak el a dohány fonyasztásával (a füllesztéssel), mely munkát én nagyon fontosnak tartom. Valamint azt is szeretnénk volna a jelentésből látni, hogy mikép lettek a dohányok felhív és szárítva. (Mint tudom, ez évben már a tájazzirálással is tetteket kísérletek.) Ugy szintén ohajtanánk tudni, miként kezelték a magnak való dohányt; hogy a magnak szánt tőkék a többi dohányok közt voltak, vagy pedig elkülönített helyre ültetve és pikirozott palántából vagy csak a melegágyból. Mindezen kérdésekről nem tesz a jelentés semmi említést.

Ezekután még csak annyit jegyzek meg, hogy Cserháti Sándor akadémiai tanár urat, fáradalmas munkát nem kímélő, gondtal és helyes irányban vezetett kísérletezéseiért a legnagyobb elismerés illel meg s mi várakozással nézünk elébe az ezutáni kísérleteknek, melyek már a tanár urnak az eddigi kísérletezések tolytán szerzett jártassága folytán, még mindig szebb és szebb eredmények elérésének reményére jogosít fel. Egyuttal szabad legyen azon reményünknek is kifejezést adnunk, hogy a dohányra az ezutáni kísérletezéseknél nagyobb súly fog fektettetni.

(D)

Nyílt kérdések és feleletek.

Kérdések: 1.) Egy gazdaságban, melyben dohány meglehetősen nagyban — 50 kat. hold — termeltek, a törés és folytatólagos munkáknál eljárás felett ellentétes nézetek merültek fel; az egyik fél követelte, hogy a letört dohány a nagy forráságban azonnal hozzassék a pajtába, itt a szárazon felsepert földre szalma terítették le, erre rendes szabályos rakásokba tétesék le a dohányt és itt fekdüjké 18, és mivel az ültetvény talaja homokos, legfeljebb 36 óráig; időközben legalább egyszer forgattassék meg, hogy meg ne melegedjék; a fűzést a szindohánynál forgatva követelte és olyan ritkán, hogy minden levél a másiktól elválasztható legyen. A másik fél arra, hogy kint marad-e a dohány a déli forráságon és éjjeli

hűvös harmaton, nem fektetett súlyt, károsnak mondta a szalma aláakaszt, hanem a pajta földjét meglocsolgatva kívánta, a füllesztést nem engedte, hanem követelte, hogy a lerakott dohány azonnal fűzessék fel, mert a szalma által a dohány megrongyolódik és a füllesztés által töredéke a dohány, sokkal czélszerűbb és egyszerűbb lévén, ha a dohány még a földön megfűlled és ha ez nem elegendő, a sürűbb fűzés által legyen ennek alavetve; a forgatott fűzést ellenezte, mert azt nem lehet a zsinóron „kiforgatni“. Mely eljárás következtében van inkább korhadó dohány? És melyik eljárás alkalmazandó inkább a benszáritott dohánynál?

2.) Egy másik kérdés a csomózásra vonatkozik: Kifizeti-e magát a dohány-osztályozás olyformáni alapossága, hogy nemcsak nagyságra és épségre nézve kerüljenek csak az egyenlő levelek együtvé, hanem színre, alakra sőt látszólagos tartalmára nézve is csak tökéletesen egyező levelek kerüljenek egy-egy csomóba és bába?

K...y L...s.

Felelet: 1) Jóformán túlhaladt álláspontra már, hogy rendes kezelést a dohányt felfűzés előtt fülleszteni kell. Mindenesetre a fonák fűzés alkalmazandó és lehetőleg ritkán kell fűzni a leveleket. Hogy a fonákfűzésnél nem lehet a dohányt „kiforgatni“, az éppen előny, mert nem is kell kiforgatni. A tulsűrű felfűzés nem pótolja a füllesztést, mert a sürű fűzés által a dohány nem fűlled meg, hanem megrothad. Hogy meddig hagyjuk a dohányt fűlledni, azt nem lehet abszolú idővel meghatározni. A jól megért dohánynak elégséges rövidebb idő, míg az éretlennek hosszabb időre van szüksége a füllesztéshez, mert ez éppen arra való, hogy a föllesleges nedvesség elszálljon a dohányból s bizonyos ruganyosságra tegyen szert. Ugy hogy nem a füllesztett, hanem ép ellenkezőleg a nem füllesztett dohány török a felfűzésre.

2) A második kérdést illetően azt válaszolhatjuk, hogy mindenesetre kifizeti magát nemcsak a nagyság és épségre, hanem a tartalomra és színre nézve egyező leveleknek is külön-külön csomóba és bába való rakása. A kincstár a beváltások alkalmával ezt mindenesetre figyelembe fogja venni.

Fel. szerk.

VEGYESEK.

Mindazon tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt és még nem hosszabbították meg előfizetéseiket, igen kérjük, sziveskedjenek előfizetésüket megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lapunk előfizetési ára:

Negyed évre	1 frt.
Fél évre	2 „
Egész évre	4 „

Az előfizetési pénzék legjobban postautalványal lapunk kiadóhivatalához, Budapest, Podmaniczky-utca 1. szám alá intézendők.

— Az ideai dohánybeváltásokra kitűzött határnapok. Jelen számunk utolsó oldalán közölve van a részletes kimutatás arról, hogy mely naptól kezdve és meddig fognak működni az 1889. évben a kincstár részére engedély mellett termelt dohányok beváltására kitűzött bizottságok. Az ideai beváltások tartamának a múlt évbelivel való összehasonlításából kitűnik, hogy a dohányjövédéki központi igazgatóság ez irányban is igyekezett a terme-

lők óhajának eleget tenni s érdekeiket előmozdítani, amennyiben 4—5 beváltási hely kivételével, az idén az összes beváltó-hivataloknál a beváltás kezdetét 10—20 nappal, sőt néhol egy egész hónappal is későbbre tette a tavalyinál, ami nyilván a termelők érdekében történt, hogy alkalmuk legyen teljesen és rendben elvégezni a dohány körüli teendőket s ne kelljen a korai beváltások miatt némely munkálatokat elhamarkodni. Ezenkívül a beváltás tartama is hosszabb az egyes helyeken. — Ezen intézkedéseket tehát mindenesetre örömmel veheti tudomásul a dohánytermelő közönség.

— Pár szó szivargyaráinkról. Honi szivargyártásunk gyakran lesz a megróvás tárgya. Jóformán megszokott dolog lett már gyártásunk kizatrizálni, rá rossz vicceket csinálni és gyártmányainkat kifigácsolni. Most legutóbb a Budapesti Taglatban lett ilyenformán megtámadva hazai gyártásunk. Ez alkalommal akarunk e tárgyban néhány megjegyzést tenni. Azok, akik gáncsolják gyártmányainkat, úgy tetszik nekünk, nincsenek a dolog iránt kellőben tájékozva és így nem is képesek helyes ítéletet hozni. Legtöbbnyire egyáltalán nem is értenek ahhoz. — Mi nem egyszer kijelentettük már, hogy a mi gyártmányaink nem oly rosszak, mint a minőnek híresztelik és hogy bátran kiálljunk a versenyt más államok gyártmányaival, De hát az emberi természet olyan, hogy mindig jobbnak szereti látni a másét és szeret hibát keresni abban, ami rendelkezésére áll. — De legeklatásabbal bizonyítja a mi gyártmányaink jelességét azon körülmény, hogy szivargyaráink nagy mennyiségű külföldre szállítottatik, ahol azok tetszésben részesülnek. Ép e napokban is mutatott nekem a budapesti különlegességi dohány és szivarárak üzletének tulajdonosa egy megrendelést Londonból, melyben J. W. Barklay, az angol parlament tagja, 5000 darab favorit, ugynevezett Tisza-szivart rendel. Ezen és sok másik, külföldi dohányból készült szivargyárat viszik a külföldre s mint értesültem, nemrég New-Yorkba is nagyobb mennyiségű tubákokat rendeltek meg a mi gyártmányainkból. A mi gyáraink tehát nemcsak hogy rosszat nem gyártanak, hanem épen büszkék lehetnek gyártmányaira. Sajnos csak az, hogy az itt termelt dohányokból nem állíthatunk elő olyan szivart, mely a külföldön versenyképes volna. De én hiszem, hogy a jelenlegi rohamos haladás az s okoszerű termelés elterjedése mellett nemcsak arra abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy a mi dohányunkból készülő, ha nem is finom, de jó közönséges szivarokat exportálhatunk. Ezeket már azért is alkalmas lesz aztán a külföldre vinni, minthogy azokat igen jutányos ár mellett lehetne adnunk.

D. V.

Szerkesztői üzenetek.

Hertzka J. Ottó urnak, Mátészalka. A „Mezőgazdasági levelek“ folytatását megkaptuk, de jelen számunkba már nem vehettük be. Jövő számunkban jönni fog. A lapot megindítottuk czimérem. Az ügyet, melyet levelében érint, szem előtt tartjuk s ha alkalom lesz rá, megteszszük. — Gamberczyk József urnak. A rá d. F. évi július 29-én kelt levelében szives volt ígérni, hogy az ottani mintalételekny kezeléséről és az ott elért eredményről legközelebb egy értesítést fog beküldeni lapunknak. Bizonyosnyal közbejött valami, hogy mindeddig nem jött a jelentés. Mivel az nagyon érdekelne, igen kérjük azt most beküldeni. Most legalább az összes munkálatokról lehetne már írni. — Pozsonyba. A levelezőlapon küldött apróságok alkalmilag felhasználjuk. Köszönjük!

13596—89 számhoz.

I.

Kimutatása

az 1889-évben a kincstár részére engedély mellett termelt dohányok beváltására
kiküldött bizottságok működése tartamának.

Sor- szám	Beváltási állomás	Felügye- léség	megye, melyben a be- váltási állomás fekszik	A beváltás tartama	
				kezdeté	vége
1	Budapest	Budapest	Fest-Pilis-Solt-Kis-Kun	december 16.	február 38.
2	Érsekújvár		Nyitra	november 14.	december 21.
3	Ipolyság		Hont	december 2.	december 10.
4	Kápolna		Ileves	december 2.	február 25.
5	Miskolcz		Borsod	december 16.	február 18.
6	Jászkisér		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december 9.	január 28.
7	Jászberény		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december 17.	január 18.
8	Csetnek		Gömör	december 9.	december 20.
9	Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december 16.	február 17.
10	Tisza-Roff		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	december 16.	február 28.
11	Arad	Arad	Arad	december 9.	február 11.
12	Battonya		Csanád	január 7.	február 13.
13	Tomesvár		Temes	december 9.	december 24.
14	Maros-Vásárhely		Maros-Torda	december 21.	december 21.
15	Fogarás		Fogarás	december 5.	december 10.
16	Székely-Udvarhely		Udvarhely	december 17.	december 17.
17	Békés-Csaba		Békés	december 16.	február 25.
18	Zombolya		Torontál	január 2.	január 31.
19	Debreczen	Debreczen	Hajdu	december 16.	február 21.
20	Hajdu-Dorog		Hajdu	december 2.	január 24.
21	Nyíregyháza		Szabolcs	december 9.	február 21.
22	Rakamaz		Szabolcs	december 16.	február 12.
23	Nagy-Léta		Bihar	december 16.	február 5.
24	Nyírbátor		Szabolcs	december 2.	február 3.
25	Vásáros-Námény		Bereg	december 16.	február 8.
26	Nagy-Károly		Szatmár	december 16.	február 5.
27	Nagy-Farkány		Zemplén	december 2.	december 31.
28	Ermihályfalva		Bihar	december 16.	február 6.
29	Csenger		Szatmár	december 2.	január 15.
30	Kisvárd		Szabolcs	december 9.	február 10.
31	Szeged	Szeged	Csongrád	december 16.	január 17.
32	Csongrád		Csongrád	január 2.	január 30.
33	Csány		Csongrád	december 9.	január 31.
34	Csóka		Torontál	január 2.	február 12.
35	Nagy-Becskerek		Torontál	január 2.	január 21.
36	Félegyháza		Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	január 2.	február 3.
37	Tolna	Tolna	Tolna	január 2.	január 29.
38	Fadd		Tolna	november 18.	december 31.
39	Barcs		Somogy	január 2.	január 30.
40	Szulok		Somogy	január 2.	február 6.

Budapest, 1889 október hó 19-én.

M. kir. doh. jövedéki közp. igazgatóság.